

MURAKAMI'NİN SINIRIN GÜNEYİNDE GÜNEŞİN BATISINDA ROMANINDA HIÇLİK DUYGUSU SENSE OF NOTHINGNESS IN MURAKAMI'S NOVEL SOUTH OF THE BORDER, WEST OF THE SUN

Aytemis DEPCİ*
Hüseyin Can ERKİN**

Öz

Roman başkahraman Hajime'nin duygusal yaşamındaki çelişkileri ele alırken 1980'ler Japonya'sındaki batı etkisinde kalan aile yapısını da gözler önüne sermektedir. İlk gençlik yıllarında toplumdaki kalıplara uymayan farklı karakterinden normalleşme uğruna vazgeçmesi ve eski ideallerini kaybederek şimdiki iş dünyasında elde ettiği başarıdan dolayı kendi ile çelişmesi yüzünden kahraman iç dünyasında çatışmalar yaşamaktadır. Refah hayatı, iki çocuğu ve karısı Yukiko ile mutlu görünen aile hayatı, yıllar önce kaybettiği ve çocukluğundan beri etkisinde kalarak unutmadığı arkadaşı Şimamoto'nun tekrar ortaya çıkmasıyla sarsılır. Kahramanın dışarıdan mutlu görünen ama tatmin olamadığı ve duygusal bağ kuramadığı bir evlilik yapması kahramanın hayatında hiçlik duygusu hissetmesine neden olmuştur. Çalışmada, kahramanın iç dünyasına odaklanılarak kahramanın yaşadığı kaygı, yitirme, eksiklik, boşluk ve hiçlik sorunları ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hiçlik, Boşluk, Yitirme, Eksiklik.

Abstract

The novel discusses the contradictions of its protagonist's, -Hajime's emotional life, revealing the 1980's family structure under the western influence in Japan. The hero is experiencing conflicts in his inner world since he gave up his character, which did not fit the patterns in society, for the sake of normalization in his teenage years, and he lost his former ideals with his success in the current business world. His prosperous and happy looking family life with his wife Yukiko and his two children has been shaken by the reappearance of his old friend Shimamoto, whom he lost years ago and could not forget since his childhood. The protagonist makes a marriage which looks happy from the outside, but, in fact being unsatisfactory and holding no emotional ties caused him to feel a sense of nothingness in his life. The study focuses on the inner world of the hero discussing the anxiety, loss, lack, emptiness and nothingness he experiences in his life.

Keywords: Nothingness, Emptiness, Loss, Lack.

Giriş

ABD'nin Japonya'yı işgalinden sonra Japonya Amerika'nın müttefiki olmuş ve her alanda Amerika'nın yoğun etkisi altında kalmıştır. İkinci Dünya savaşındaki hezimetin ardından gösterilen çabayla ilk on beş yılda savaşın tahribatını atlatmış, ikinci on beş yılda ise ekonomide hızlı bir büyüme görülmüştür. 1960'ların ortasında dünya pazarlarında ekonomik olarak kendini göstermeye başlayan Japonya, 1960'ların sonu ve 1970'lerin başında halkının refahını arttırmış ancak bir yandan da modernleşmenin ve aşırı küreselleşmenin etkisi altında kalmıştır.

1970'lerin sonunda Dünya'nın güçlü ekonomileri arasına giren Japonya 1980'lerin sonunda dünyanın en zengin ülkelerinden biri haline gelmiştir. Murakami'nin romanında da gözlemlenebileceği gibi Japonya'daki bu hızlı yükselme dönemi ve sonrasında ortaya çıkan vahşi kapitalizm kahramanın hayattaki varoluş amacını ve ideallerini yitirmesine sebep olarak kahramanda boşluk duygusuna neden olmuştur.

Murakami'nin kahramanı hayatının kontrolünü yitirdiğini hissettiği bir noktada Şimamoto adlı kadın karakterin tekrar ortaya çıkışıyla hayatında bir şeyleri değiştirmeye çabalamak istemiş, ancak sonunda başladığı noktaya geri dönmüştür. Çalışmada, kapitalist ve kalıplara sokan toplumun etkisiyle kahramanın ideallerini kaybetmesi, işine ve ailesine olan ilgisinin dağılması ile yaşadığı yabancılaşma, boşluk ve hiçlik duyguları incelenecektir.

1. Sınırın Güneyinde Güneşin Batısında Romanında Japon Aile Yapısı

Sınırın Güneyinde Güneşin Batısında romanı *İmkansızın Şarkısı*'ndan sonra Murakami'nin yazdığı ikinci realist romanı olup 1980'ler Japonya'sındaki aile yapısında gözlemlenen değişimleri Hajime adında toplumda marjinal kalmış yalnız bir karakter olan kişilik çatışmasını ve hiçlik duygusunu ilişkide bulunduğu kadın karakterler ile çözmeye çalışan genç kahramanın hayatı üzerinden anlatır. Eser başarılı bir

* Öğr. Gör., İskenderun Teknik Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu.

** Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Japon Dili ve Edebiyatı Bölümü

işadamı olan Hajime ile hiç unutamadığı eski aşkı Şimamoto arasındaki aşk hikâyesini anlatması yanında, batı etkisinin arttığı o dönemin aile yapısı ile tüketici toplumu eleştirerek 1980'lerde geçen bir Japon başarı hikâyesini konu alır. Ele aldığı konular açısından F. Scott Fitzgerald'ın yazdığı 1920'lerin ışıltılı döneminde geçen *Muhteşem Gatsby* ile benzerlikler gösterir.

I. Dünya sonrası, büyüyen ABD ekonomisi ve genişleyen marketler ile bu dönemde büyük bir toplumsal yükseliş olmuştur. Fitzgerald bu dönemi "Caz Devri" olarak adlandırır. Romanda Gatsby adında genç ve esrarengiz bir milyoner ile saplantılı aşkı anlatılırken Amerikan rüyasının çöküşü ve tüketici toplum eleştirilir. Romanın ilerleyen kısımlarında Gatsby'nin servetinin şüpheli ve yasal olmayan iş bağlantılarına borçlu olduğu anlaşılacaktır. *Sınırın Güneyinde Güneşin Batısında* romanında da haksız ve kolay servet kazanımı ile Japon aile yapısının çöküşü tasvir edilmektedir. Bu yönleri ile roman *Muhteşem Gatsby*'nin 1980'ler Japonya'sına uyarlanmasını anımsatır.

1970'lerin sonlarına doğru Japonya'da savaş sonrası yaratılan yeni aile modeli Amerika'da 1950'lerde görülen mutlu aile modelinin benzeri olup nüfus patlamasını da beraberinde getirmişti.

"4 Ocak 1951 benim doğum günüm. Yirminci yüzyılın ikinci yarısının ilk senesinin ilk ayının ilk haftası. Annemle babam bana Hajime - Japonca'da "başlangıç" anlamında- ismini verdiklerine göre, kutlanacak bir şey olmalıydı. Üstelik yüzde yüzlük bir doğum artışı varken. Babam büyük bir borsa kuruluşunda çalışıyordu, annemse tipik bir ev kadınıydı. Savaş sırasında, babam daha öğrenciyken askere çağrılmış ve savaşmak üzere Singapur'a gönderilmiş; savaş kaybedildikten sonra bir süre esir kampında kalmış. Annemlerin evi 1945'te bir B-29 baskınında yerle bir edilmiş. Savaştan en çok çeken onların kuşağıydı. Yine de ben doğduğumda bir savaştan çıktığımı asla anlayamazdınız. Ne yıkım kalıntısı, ne işgal kuvvetleri" (Murakami, 2007, 7).

Roman Batı etkisinde kalan Japon aile yapısındaki sorunları ortaya koyarken, savaşın izlerinin silinmesiyle yapay bir biçimde oluşturulan Amerikanvari ve basmakalıp bir mutlu aile modelinin uyarlanmasına dikkat çekmektedir. Japon toplumu bu haliyle insanlar arası farklılıkların kalktığı mekanik bir görünüm kazanmıştır: "Daha sonraları, kasabanın diğer kısımlarına gittim, ama her yer neredeyse birbirinin aynıydı. Sonuç olarak, üniversite için Tokyo'ya gidene kadar dünyadaki bütün insanların aileleriyle bahçeli bir evde, kedi veya köpekleriyle yaşayıp işe takım elbiseleriyle gittiklerini sanıyordum. Başka türlü bir yaşam tarzı hayal edemiyordum" (Murakami, 2007, 8).

Toplumun çekirdeğini oluşturan ailelerin birbirine benzer yapısı Jung'un değindiği ilkel küme bilincini anımsatır: "Doğu "Afrika'da kendilerine "Buradaki İnsanlar" adını takmış küçük bir kabileye rastlamıştım. Bu ilkel küme bilinci, varlığını modern aile bilincinde de sürdürür; bu tür ailelere sık rastlanır; aile bireylerini adlarının dışında ayırmaya yarayacak bir özellikleri yoktur" (2001, 41). Bireysel farklılıkların çok az olduğu toplumlar baskıcı oldukları için bireyler etkin değildir. Jung'un da belirttiği gibi: "İçinde bireylerin hiçbir değişiklik göstermedikleri küme bilinci, bilincin en alt basamağı değildir; tersine, bir tür ayrıcalık taşır. İlkelliğin bir aşaması kuşkusuz nesnelere ve evrene kapalı bir tür bilince sahipti. Bu basamakta ancak olaylar yer alır, etkin insana rastlanmaz" (2001, 41). Roman ilerledikçe de anlaşılacağı gibi kahraman için yaratıcılığı ya da özgürlüğü olmayan, kendi benliğini ortaya koyamayacağı, farklı ihtimallere fırsat vermeyen yaşam tarzı uygun değildir. Yaşadığı kasabadan ayrılıp Tokyo'ya gidip hayatı tanımak istemesi, beraber olduğu kız arkadaşlarında hep başkalarının fark edemeyeceği sadece onun hissedebileceği özel bir şeyler araması, herkesin beğeneceği güzel kızları sıradan bulması, monoton iş hayatının ona göre olmaması kahramanın toplumdaki kalıplara uymayan farklı karakterini göstermektedir.

O dönemde Japonya'da diğer aileler iki veya üç çocuklu oldukları için tek çocuk olan kahraman toplum tarafından yadırganır ve kendini diğer insanların sahip olduğu bir şeyden yoksun hissedip aşağılık kompleksine kapılır: "Tek çocuk deyişinden nefret ediyorum. Onu her duyduğumda, bir şeylerimin eksik olduğunu hissediyorum - tam bir insan değilmişim gibi. Tek çocuk deyişi orada öylece durmuş, suçlayan parmağıyla beni işaret ediyordu. Bana "Eksik bir şeyler var dostum" diyordu" (Murakami, 2007, 8). Bu durum kahraman sürekli hayatında eksik kalmış bir şeylerin arayışı içine sokmaktadır.

2. Sınırın Güneyinde Güneşin Batısında'da Hiçlik Duygusu

Geleneksel toplumun yargıları ve beklentileri arasında sıkışan kahraman hayatı anlamlandırmaya çalışırken hiçlik duygusuna kapılmaktadır. Kahramanı asıl üzen insanların kendi hakkında kurdukları yargılarının doğru olduğuna inanmasıdır. Belki de bu yargılar onun karakterini belirleyip onu bu kalıba sokmaktadır.

"Yaşadığım dünyada, tek çocukların aileleri tarafından şımartıldığı, zayıf ve bencil oldukları düşüncesi kabul görüyordu. (...) Hiç kardeşim olmadığını öğrendikleri anda içgüdüsel olarak şöyle düşünüyorlardı: Tek çocuksun, öyle mi? Şımarık, zayıf ve bencilsindir sen. Refleks olarak verilen bu tepki beni üzüyor ve

yaralıyordu. Fakat beni daha çok üzen ve yaralayan aslında başka bir şeydi: hakkımda düşündükleri her şeyin doğru olması” (Murakami, 2007, 8).

İlkokulda soyadı Şimamoto olan, bebekken çocuk felci geçirdiği içi sol bacağını sürükleyerek yürümek zorunda kalan ve kendi gibi tek çocuk olan bir kızla arkadaş olur ve zaman içerisinde bu kıza âşık olur. Hastalığının ve tek çocuk damgasının da etkisiyle psikolojik olarak daha fazla sıkıntı çekmiş olan kız, dışarıdan çok soğuk ve temkinli görünse de içeriden Hajime’ye göre çok sıcak ve kırılığandır. Kitaplar, müzik ve kediler gibi birçok ortak yönleri oldukları halde Şimamoto’nun “bilinçli olarak etrafına koruyucu bir kalkan” (Murakami, 2007: 11) örmesi Hajime ile en büyük farklılıklarını oluşturur.

Berberken “Rossini uvertürlerini, Beethoven’ın Pastoral’ını ve Peer Gynt Suite’i dinleyerek” (Murakami, 2007, 13) zaman geçirirler Hajime Şimamoto ile Liszt’in piyano konçertolarını dinlemeyi seviyordu. “Tanıdığım hiç kimse – Şimamoto hariç tabii ki- Liszt’in piyano konçertolarını dinlemiyordu. Bu düşünce beni heyecanlandırıyordu. Etrafımdaki kimsenin bilmediği bir dünya bulmuştum – sadece benim girmeme izin verilen gizli bir bahçe. Başka bir boyuta geçiş yapmış, yükselmişim” (Murakami, 2007, 13). Toplumun onu soktuğu dar kalıplardan hoşlanmayan Hajime, Şimamoto’da bulduğu bu farklılıktan çok etkilenir.

Hajime kendi benliğinin olduğu haliyle toplum tarafından kabul görmemesine anlam verememektedir. Eğer bir kardeşi olsaydı nasıl olurdu sorusuna şöyle yanıt verir: “Şu anda burada olan ben, bir kardeşi olmadan büyümüştüm. Eğer kız veya erkek kardeşim olsaydı, o zamanki ben, şimdiki ben olmazdım. Dolayısıyla şu anda karşınızdaki bana, kardeşlerim olsa nasıl hissedeceğimin sorulması tuhaf geliyor” (Murakami, 2007, 15,16). Şimamoto geçen zamanın geri döndürülemediğini söyleyerek onu bu konuda anladığını söyler: “Belli bir süre geçtikten sonra, işler sertleşiyor. Kovanın içindeki çimento gibi. Ve artık geri dönemeyiz. Demek istediğim, senin içinde büyüdüğün çimento artık sertleşti, bu nedenle şu anki sen, başka biri olamazsın” (Murakami, 2007, 16). Bireyin benliği oluştuktan sonra çok köklü değişimlerden geçmez ve olduğundan farklı birine dönüşemez.

İlkokulu bitirdikten sonra Hajime yeni bir kasabaya taşınıp farklı bir okula başlar. Evlerinin arası iki duraklık bir mesafede olmasına rağmen farklı dünyalara ait olduklarını hissederek Hajime Şimamoto ile görüşmeyi keser.

Hajime lise yıllarında ise “farklı olma fikrini bırakıp normalleşmeye çalışmak” ile (Murakami, 2007, 21) meşgul olur. Büyüme sürecini yeni bir ben inşa etme düşüncesi ile heyecanla izler. Lisede İzumi adında sıradan bir görünüşe sahip bir kızla beraberdir. Kızın babası Komünist işçi parti üyesi, dişiçi ve tenis fanatığıdır. Hajime “ne sıradışı bir kombinasyon!” (Murakami, 2007, 23) diye düşünerek kızdan çok etkilenir. Murakami’nin *Smurun Güneyinde Güneşin Batısında* romanındaki Hajime karakterinin kimsenin fark etmeyeceği kızlardan hoşlanması onun bireysel bilincini oluşturduğu ve kendine özgü bir benliğe sahip olduğunu göstermektedir. Jung’a göre “Ne zaman ki hoşuma giden bir şeyin başkasının da hoşuna gideceğini umacak olsam, bu varsayım çok eski bir dönemin, senle benim aramda sezilebilir hiçbir farkın bulunmadığı, herkesin aynı biçimde düşündüğü, duyduğu, istediği bir dönemin inancını yansıtan bilinç düzeyini çağırır” (2001, 42). İnsanlar arasındaki bireysel farklılıklar modern toplumdaki bireyin özgürce benliğini kurmasını sağlar.

İzumi, Şimamoto’nun hissettirdiklerini vermese de Hajime için bir dayanak olmuştur ve Hajime onu incitmeyeceğine dair söz vermiştir ancak daha sonra onu dönüşü olmayacak ve ruhunda derin yaralar açacak derecede kırar. İzumi “kendimi kabuksuz bir salyangoz gibi hissediyorum” der. (Murakami, 2007, 28) *Haşlanmış Harikalar Diyarı ve Dünya’nın Sonu* romanında da kullanılan “kabuksuz salyangoz” (Murakami, 2013) metaforu kişinin korumasız olduğu anlamına gelmektedir. Hajime de korktuğunu söyleyerek kendisini “perdesiz ayaklı bir kurbağa”ya (2007, 28) benzetir. Kahraman kendinin de savunmasız olduğunu ve eksikleri olduğunu ima etmiş ancak bu durum kendi bencilliğinin önüne geçmesine yetmemiştir.

İzumi, Hajime’nin o kasabada kalmasını üniversite için Tokyo’ya gitmemesini ister. Ancak Hajime “Burada kalırsam içimdeki bir şey sonsuza dek kaybolacaktı – kaybetmeyi göze alamadığım bir şey” diye iç geçirerek İzumi’nin onu anlayamadığını düşünür: “Onun kendi düşleri vardı, uzakta, başka bir manzaraya bakıyordu, benimkinden farklı bir dünyaya” (Murakami, 2007, 38). Hajime kendi arzuları ve hayallerinin peşinden gidebilmek için İzumi’den uzaklaşır.

İzumi’yi kuzeniyle aldattığında pişman olarak hem İzumi’yi hem de kendini yaralayıp kendine yabancılaşır ve ben kimim diye düşünür: “Şeytani şeyler yapabilen biriyim. Birini asla isteyerek incitmedim fakat iyi niyetlerle yola çıksam da koşullar gerektirdiğinde tamamen benmerkezci, hatta acımasız biri olabiliyordum” (Murakami, 2007, 44).

“Burada “şeytani şeyler yapan” karakterin “gölge”sidir. Gölge, içimizdeki, engellediğimiz her şeyi yapmak isteyen, olamadığımız her şey olan (...) varlıktır. Bir duygunun etkisine kapıldığımızda ya da bir öfke nöbetinde ‘kendimde değildim’ ya da ‘gerçekten bana ne oldu bilmiyorum’ diyerek kendimizi bağışlanır göstermeye çalışırken bu yabancı kişilikle uzaklardan tanışmaktayızdır. Gerçek ‘bize olan’ gölgemizin, ilkel, denetimsiz ve hayvansal yanımızın ortaya çıkmasıdır”(Fordham, 2001, 62).

Üniversiteye giderken yeni bir yerde yeni biri olabilirim diye düşünse de kahraman değişmediğini ve aynı hataları yaptığını kendi kendine itiraf eder: “Belki de mizacımın tamamlayıcısı olan hatalarım varlığımın kaçınılmaz birer parçasıydı. Sonunda dibe vurabilirdim ve bunun farkındaydım” (Murakami, 2007, 44). Toplumsal standartlara ve ideallere uymayan varlığının diğer yönünü olan gölgesini kabullenir. Murakami’nin kahramanı roman boyunca kendi iç dünyasına bakarak kendi kendine öz eleştiri yapmaktadır.

Üniversite yıllarını politik gösterilere katılarak geçirir ve sonunda bunların zaman kaybı olduğunu düşünür:

“İlk sene birkaç gösteri yürüyüşüne katıldım, hatta polisle çatışmaya girdim. Eylem yapan öğrencilerin yanında yer aldım ve siyasi toplantılarda boy gösterdim. Bu alanda ateşli karakterlerle tanıştım fakat benim içimde politika yoktu. Gösterilerde tanımadığım insanlarla kol kola girmekten rahatsız oldum ve polisler taş atmamız gerektiğinde kendime bunun gerçek ben olup olmadığını sordum. İstedğim şey bu muydu diye düşündüm. İhtiyacım olan bütünlüğü etrafımda insanlar varken hissedemedim. Sonunda sokaklara sinen vahşetin kokusu, günün çarpıcı sloganları benim için anlamını yitirdi” (Murakami, 2007, 45).

Murakami’deki kayıp ve hiçlik hissi onun 1960’lardaki deneyimlerine dayanır. Murakami’nin üniversite yılları kaos, güvensizlik ve öğrenci hareketlerinin¹ olduğu döneme denk gelir. Vietnam savaşının olduğu dönemdeki savaş karşıtı atmosferin sonucunda öğrenci hareketleri tetiklenmiştir. Japonya savaşa katılmasa da aktivist Japon öğrenciler, Japonya’nın acı dolu savaş dönemini hatırladıklarından huzur ve barış ortamı hayalleri için direnmişlerdir. Hareketleri hükümet tarafından bastırılmış ve Japonya’nın aşırı üretim ve kapitalin düzenli olarak arttırılma çabalarıyla idealizmleri de ortadan kaldırılmıştır. Japon toplumu gitgide aşırı bir üretim ve tüketim toplumu haline gelmiş ve Batının etkisi artmıştır. Ancak arttırılan kapital ve zenginlik savaş sonrası neslin kimlik oluşturmaya hiçbir olumlu katkı yapmamış aksine bu süreçte kayıp, kaygı ve yitirmişlik duygularına yol açmıştır.

“Hatırladığım ikinci şey siyaset mevsiminin sona ermesiydi. Bir dönem toplumu sarsan devasa şok dalgaları renksiz, sıradan, günlük dünya tarafından yutulmuş, rüzgarsız bir günde başını eğen bir bayrak gibi yüzünü düşürmüştü” (Murakami, 2007, 45,46). Murakami, eserde o dönem gençliğinin yaşadığı kaygı, kayıp, kökensizlik, boşluk ve hiçlik sorunlarına değinmektedir. O dönemde yaşayan Japon gençleri birden ideallerini kaybetmiş, bu durum onların boşluk ve hiçlik duyguları hissetmelerine neden olmuştur. Japon toplumunda kapitalizmin etkisiyle bireyselliğin imkânsızlaşması, sistemin aşırı baskılayıcı gücü ve eski ideallerin kaybı Murakami’nin karakterinin kendisiyle çatışmasına sebep olmaktadır.

Hajime mezun olunca okul kitapları üzerine çalışan bir basımevinde editörlük işi bulur. İlk altı ay kendini vererek çok sıkı çalışsa da bir süre sonra işten çok sıkılır ve ömrünü böyle bir işte geçirmek istemediğini düşünür. Otuz yaşına kadar birkaç kızla çıkar, işine devam eder ve hayattan pek memnun değildir.

Bu roman Murakami’nin diğer romanlarından karakterlerin özel isimleri olması ve aile yapısını anlatması nedeniyle farklılık gösterir. Romanın ilerleyen kısımlarında Hajime eşi olacak Yukiko ile tanışır ve evlendikten bir süre sonra Yukiko’nun zengin olan babasının desteğiyle Aoyama’da yeni bir binada caz bar açar. İşleri iyi gider ve bölgenin parlak yerlerinden birinde ikinci bir bar daha açar. Aoyama’da dört yatak odalı evleri Hakone’de yazlıkları BMW ve Jeep Cherokee olmak üzere iki arabaları olur. İki kızı ve mutlu ev hanımı eşi ile evine bağlı olan Hajime basmakalıp yeni aile modelinin temsili haline gelir.

Hajime barlarından kazandığı parayla iyi birikim yapar ve yatırım yapmak için kayınpederine danışır. Kayınpederi bir şirkette yıllarca çalışılsa da hiç para kazanılabileceğini, zekâ, şans ve sermayenin olması gerektiğini ve yatırım yapmanın büyük bir ustalık gerektirdiğini söyler: “Ustalık’tan kastı kendi yarattığı sistemdi. Çok büyük bağların kurulmasıyla akıl almaz paraların kazanıldığı devasa, komplike bir sistemdi bu. Can alıcı bilgilere ulaşıyor ve ona göre yatırım yapıyordu. Kanun ve vergi ağının arasından sessizce süzülüyor, süreç içinde şekil değiştiriliyor ve sonunda kazanılan para akıl almaz oluyordu” (Murakami, 2007, 64).

¹ Zenkyoto. Japonya’da 1960’ların sonunda hükümetin Amerikan siyasi düzeni ile paralel yapıdaki sistemine karşı ortaya çıkan politik ve savaş karşıtı entelektüel öğrenci hareketi.

Kapitalist mantığın esiri olduğu, haksız yere kısa yollardan para kazandığı için Hajime pişmanlık duyarak kendine yabancılaşır:

“Ne de olsa radikal öğrenci hareketini başlatan altmışların sonu, yetmişlerin başındaki kuşağın bir parçasıydım. Savaş sonrası bütün idealleri yıkan kapitalist mantığa o ünlü ilk “Hayır!”ı diyen bizdik. Ülkemiz kritik bir dönüm noktasındayken ortaya çıkan bir heyecan dalgası gibiydi. Bense burada kapitalist mantığa yenik düşmüş, gösterişli Aoyama kavşaklarının birinde (...) BMW’nin koltuğuna tembelce kurulmuş Schubert’in Winterreise’nin tadını çıkarıyordum. Kendiminkini değil, başkasının hayatını yaşıyordum. Kendim diye adlandırdığım bu kişinin ne kadarı gerçek bendi, ne kadarı değildi? Direksiyonu çeviren ellerin yüzde kaçına benim diyebilirim? Dışarıdaki manzaranın ne kadarı gerçektir?” (Murakami, 2007, 64).

Kayın pederi kapitalist mantığıyla parasını arttırmanın yollarını arayan ve bundan hiç de pişmanlık duymayan bir yapıya sahipken Hajime bir zamanlar kendi savunduğu doğrulara ters düşerek yapmacık bir hayat yaşadığını düşünmektedir.

Geçmişin isyancı öğrencileri şimdi kentin ekonomik ihtişamına karışır. Nostaljik bir yazar olan Murakami kaçınılmaz ve geri dönülemez yitiriş teması üzerinde durur. Aynı zamanda bu yitiriş temasını şehir üzerinden anlatan yazar, şehrin özgürleştirici, her şeyi kapsayan alanının aslında bir yanılsama olduğu kapitalist kentleşmenin sahte bir mükemmellik yansıttığını ifade etmektedir.

Hajime’nin müteahhit olan kayınpederi yeni bir firma açmak için Hajime’nin ismine ihtiyacı olduğunu ve başına iş açılmayacağını söyler. Hajime durumdan rahatsız olsa da kabul etmek zorunda kalır. Hajime Tokyo’nun rant için gökdelenlerle dolmasını eleştirir: “Daha fazla gökdelen yapılırsa sokaklar dev park alanlarına dönecek. Hem su sıkıntısı olması durumunda su nasıl sağlanacak? Yaz geldiğinde insanlar klima kullanmaya başlayacaklar ve enerji üretimi talebi karşılayamayacak. Elektrik santralleri Ortadoğu’dan gelen petrolle çalışıyor değil mi? Bir petrol krizi yaşandığında ne olacak? Ya sonrası?” (Murakami, 2007, 115).

Romanda piyasa güçlerini oluşturan bürokratlar, politikacılar, rüşvet ve yolsuzluklar eleştirilmektedir. Marxizmin sosyalist toplumdan, komünist topluma geçişte Komünist Parti Manifestosu’nda mülkiyet ile ilgili belirttiği tedbirler arasında toprak mülkiyetinin kaldırılması ve bütün toprak rantlarının kamu yararına kullanılması başta gelmektedir (Marx ve Engels, 1978). Anti kapitalist bir yaklaşım benimsenen romanda, Hajime karakteri, piyasalar ile oynanarak, rant peşinde koşan iş adamlarının haksız kazanç elde etmesinin ahlak dışı oluşuna değinmektedir.

Hajime’nin kayınpederi kızına borsada iki hafta içerisinde yüzde yüz kar edecekleri bazı hisseleri almalarını önerir ve Yukiko da Hajime’ye sormadan hisseleri alır. Böylece on beş gün içinde yatırdıkları sekiz milyon yen on altı milyon yene dönüşecektir. Hajime bunun “borsa manipülasyonu” olduğunu söyleyerek Yukiko’ya kızar: “Firmanın içinden biri sahte kar etmek için hisselerle oynuyor, sonra da ortaklarıyla parayı bölüşüyorlar. Bu para doğruca politikacıların cebine iniyor veya toplu rüşvet olarak veriliyor.” (Murakami, 2007, 141). Hajime bu ahlaksız durumun yanlış olduğunu düşünerek kendine yabancılaşmaya ve bomboş hissetmeye başlar.

Hajime, kayınpederinden eşinin evlenmeden önce başka bir adam yüzünde intihara kalkıştığını öğrenir. Hayatın bir anda hiçliğe dönüşebileceği ile ilgili düşüncelere dalarak varoluşu sorgular: “Var olan her şey bir anda yok olabilir. Yukiko. Bu oda. Bu duvarlar, bu tavan, bu pencere. Haberimiz bile olmadan hepsi yok olabilir. Birden aklıma İzumi geldi. O adam Yukiko’yu derinden yaralamıştı, aynısını İzumi’ye ben yapmıştım. Neyse ki Yukiko benimle karşılaşmıştı fakat İzumi yapayalnızdı” (Murakami, 2007: 123). Hajime varolan herşeyin yok olabileceği düşüncesine saplanıp kalmıştır. Bu düşünce kızı Hajime’den bir at istediğinde tekrar ortaya çıkar ve geleceğin neler getireceğini bilmediğini ve anı yaşamının önemini düşünür: “Yarın başıma ne geleceğini bilmiyordum. Kızıma bir at almak – bu fikir beklenmedik bir aciliyet kazanmıştı. Her şey kaybolmadan ona bir at almalydım. Dünya paramparça olmadan önce” (Murakami, 2007, 123). Dünyanın parçalanıp yok olacağı düşüncesi, hiçlik, eksiklik, yitirmişlik hissi Murakami’nin karakterlerinin sıkça hissettiği duygulardır.

Hajime, barında lisedeki arkadaşlarından biri ile karşılaşır. Arkadaşı bir magazin dergisinde Tokyo Barları ile ilgili çıkan bir yazıda fotoğrafını görmüş ve böylece onu bulmuştur. Kendinin de çalışmakta olduğu büyük şirketleri şöyle eleştirir: “Büyük şirketler batakhane gibi, dedi. Fazla mesai yapıyorsun, müşterileri eğlendiriyorsun, yer değiştiriyorsun; kötü bir iş yaparsan kışına tekme basıyorlar, kotanı aşınca maaşına zam yapıyorlar. Düzgün insanların yapacağı işlerden değil” (Murakami, 2007, 66). Burada kapitalist sistemin sadece kendi kar marjını düşünen bencil yapısı ile bu sistemde bireyin hissettiği güvensizlik duygusu ortaya konmaktadır.

Bardaki arkadaşı, lisedeki kız arkadaşı İzumi'yi gördüğünü ve durumunun çok kötü olduğunu söyler, Hajime kendini suçlar ama arkadaşı elinden bir şey gelmeyeceğini belirtir: "Ama bununla ilgili yapabileceğin bir şey yok. Başkasının hayatı başkasının hayatıdır. Sorumluluğu üstlenemezsin. Bir çölde yaşıyor muyuz gibi düşün. Yapman gereken tek şey alışmak. İkokulda Yaşayan Çöl'ü izlemiş miydin? Disney filmi?" (Murakami, 2007, 71). Kahraman geçmişinde olanlar kız arkadaşına yaşattığı üzüntü için kendini suçlamaktadır.

Arkadaşı hayatı çöldeki ekosisteme benzetir: "Kertenkeleler böcekleri yer, kuşlar da kertenkeleleri. Ama sonunda hepsi ölür. Ölürler ve toprağa karışırlar. Bir nesil yok olur diğeri devralır. Düzen böyledir. Bir sürü farklı yaşam şekilleri ve farklı ölüm şekilleri. Nihayetinde hiçbir şeyi değiştirmezler. Geriye sadece bir çöl kalır" (Murakami, 2007, 71). Karakter hayatın anlamsızlığı ve kaybedilen değerleri düşünür: "İnsanlar bir bir kayıplara karışıyor. Bazı şeyler bıçakla kesilmiş gibi ortadan kayboluyor. Kalanlar yavaşça sisin içinde yok oluyor. Geriye sadece bir çöl kalıyor." (Murakami, 2007, 72). Romanda boşluk, hiçlik ve ölüm teması sürekli yinelenmektedir ve bireyin bu düzeni değiştirmesinin mümkün olmadığına vurgu yapılmaktadır. Vasile'in de belirttiği gibi Murakami'nin karakterleri kendi özyüklerinde boşluk duygusundan yakınmaktadır ve bu durum başlarından geçen travmatik olaylar ile ilişkilidir (2017, 117).

Kahraman bu sistemin içinde olmaktan rahatsız olduğu için kendine yabancılaşır ve kapitalist düzenin yarattığı bu ısıltılı hayatın çapraşıklığı ve kirliliğini düşünür: "Çürümüşlük ve uyumsuzluğun gölgesi her yerde kol geziyordu, ben de bunun bir parçasıydım. Duvarda alevlenen bir gölge gibi." (Murakami, 2007, 72).

İşte giydiği kıyafetler bu emperyalist ve kapitalist sistem ile uyumludur ve iş felsefesi kapitalist düzenin bir yansımasıdır: "Her zamanki kıyafetlerimi giymiştim - Luciano Soprani takım, Armani gömlek ve kravat. Rosetti ayakkabılar (...) Müşterilerimde görmek istediğim türden kıyafetler giyiyordum" (Murakami, 2007, 75). Kahraman çocukluğunda sahip olduğu farklı ve özgür bir birey olma hayalinden uzaklaşarak toplumun standartları ve beklentilerine uyan bir birey haline gelmiştir. Bu düzenin bir parçası haline gelen kahraman aslında bundan rahatsız olduğu için roman boyunca kendi ile çelişmektedir.

İlkokul aşkı olan Şimamoto bir gün bara onu ziyarete gelir ve Hajime çok şaşırarak mutlu olur: "Bir gün her şey yok olacak. Tıpkı bu bar gibi- sonsuza dek var olamaz. İnsanların zevkleri değişiyor ve her şeyin tepetaklak olması ekonomideki küçük bir dalgalanmaya bakar. Bunu daha önce de gördüm çok uzun sürmez. Etrafta gördüğümüz her şey kaybolacak ama belli duygular sonsuza dek içimizde kalır." (Murakami, 2007, 95). Kahraman melankolik hatırları sayesinde yitirme ve hiçlik duygusunun üstesinden gelmektedir.

Hajime'nin müşterilerinde görmek istediği gibi pahalı takımları giymesi onun kimliğinin değil Jung'un deyişiyle 'persona'sının yansımasıdır. "Persona kolektif bir olgu, kişiliğin aynı oranda bir başkasına da ait olabilecek bir yönüdür. Persona genellikle yanlış bir biçimde, kişiye özgü olarak anlaşılmaktadır. Uzun saçlı, gelişigüzel giyimli aktör ya da aktris eşsiz birisi- bir kişilik- gibi görülür. Buna karşın, genellikle o yalnızca gruptaki bütün öteki sanatçıların giyimlerine davranışlarına uymaktadır" (Fordham, 2001, 61). Şimamoto karakteri Hajime'yi barda yıllar sonra gördüğünde giydiği pahalı takım elbisenin altında asıl Hajime'nin değişmediğini aynı Hajime olduğunu düşünmektedir.

Hajime daha önce de küçük kaçamaklar yapmış olmasına karşın Şimamoto ile beraber olma niyetinde olmasa bile onunla gizlice görüştüğü için pişmanlık duyar ve kendine yabancılaşarak aynada baktığı silüetini tanıyamaz hale gelir: "İlk kez bu kadar uzun süre aynadan bana bakan gözlerime uzun uzun baktım. Gözlerim bana kim olduğum hakkında hiçbir şey söylemiyordu." (Murakami, 2007, 100). Burada kahramanın aynadaki imgesine yabancılaşması Lacan'ın ayna evresi kuramını hatırlatmaktadır. "Öznenin benzeriyle olan ilişkisinde, ikili ya da narsistik ilişkide, her zaman özne için yok olup gitmiş bir şey vardır. Özne kendisinin başka² (autre), başkasının da o olduğunu hisseder. Karşılıklı olarak tanımlanan bu özne, insani öznenin kuruluşunda asli aşamalardan biridir. (...)yansıtıcı imgeye en fazla başvurulduğu yerde, özne kendi kendisinin yansımasından başka bir şey değildir" (2012, 48). Aynadaki yansımasında kendini bulamayan kahraman, kendi idealleri ile şu anda toplum tarafından belirlenen benliğinin zıtlık göstermesi yüzünden kendine yabancılaşmıştır.

Hajime, Şimamoto ile kaybettiği zamanı telafi etmek istemektedir: "Zamandaki boşluğu doldurmaya çalışıyorum" diye yanıtladım. "Seni en son yirmi beş yıl önce görmüştüm. Az da olsa bu boşluğu doldurmak istiyorum." (...) "Garip" dedi. "Sen o zaman boşluğunu doldurmaya çalışıyorsun. Bense olduğu gibi boş kalmasını istiyorum." (Murakami, 2007, 129,130).

² Başka: öteki

Hajime ailesi ile mutludur ama yaşamında ve içinde eksiklik ve boşluk hissetmektedir ve bu duygularını sadece Şimamoto ile doldurabilmektedir. “Bir şeyler noksan. İçimde ve hayatımda. O parçam sürekli aç, sürekli susuz” (Murakami, 2007, 158). Bireyin yaşadığı ilksel eksik, annesinin bedeninden ilksel ayrılmasının yarattığı ilk hadım edilme, bir uzvu eksik olma durumudur. Bu durum dil öncesinde, kopmuş olduğu bedene geri dönme ihtiyacı olarak ortaya çıkar. Özne dilin alanına girip bu eksikliği simgesel olarak ifade etmeye kalktığı zaman ise eksik, tatmini mümkün olmayan arzu, asla ele geçirilemeyecek bir nesneye duyulan arzu olarak belirir (Zizek, 2013, 228).

Murakami'nin karakterize ettiği eksiklik hayal kırıklıkları ile dolu bir nesildir. Murakami'nin eserlerinde anahtar sözcük olan “yitiriş”, hayal kırıklığı dışında kalan her şey için kaçınılmaz iken, sahip olduğumuzu düşündüğümüz her şey bir iz bırakmadan kaybolabilir.

Şimamoto da bir görünüp bir ortadan kaybolmaktadır ve muhtemelen bir süre daha görüşebileceklerini söyler. Hajime bu durumdan yorulmuştur: “En azından buradaymış gibi görünüyorsun. Belki de yoksun. Belki de bu sadece gölgen. Gerçek sen başka bir yerde. Ya da çok, çok uzun zaman önce ortadan kaybolmuşsun zaten. Anlamak için elimi uzatıyorum ama sen bir *muhtemelen* bulutunun arkasına gizlenmişsin.” (Murakami, 2007, 151). Gizemli ve bencil bir karakter olan Şimamoto kahramana hayatıyla ilgili pek fazla bilgi vermez ve kapalı bir kutu gibidir. Dil (2009)'in de belirttiği gibi kahraman için telafi edici bir karakter olan Şimamoto, Hajime'nin hayatında her şey anlamsız hale geldiğinde ortaya çıkarak ona kaybolan masumiyetin tekrar kazanılacağını vaat etmektedir. Bu durumu Jacques Lacan'ın kadının erkeğin semptomu olduğu ile ilgili görüşü ile ilişkilendirmek mümkündür. Şimamoto'nun ortaya çıkışı ile kahramanda yarattığı hisler kahramana yaşadığı kaybı hatırlatır. Şimamoto, bir semptom olarak görülebilir. Hajime'nin kendisini kayınpederine borçlu olarak görmesi ve kapitalist toplumun koşullarıyla çok fazla bütünleşmesi bir şekilde yolunu kaybetmiş olduğuna dair bir mesaj vermektedir (Dil, 2009).

Mutlu görünen evliliğinde aradığını bulamayan kahramanın karısı ile arasında gerçek bir duygusal bağ olmaması kahramanın hiçlik duygusuna kapılmasına neden olur. Hayatında eksik olan şeyleri Şimamoto ile doldurmaya çalışmaktadır.

Hajime duygusal bağ kurduğu çocukluk aşkı Şimamoto, cinsel doyum yaşadığı lise aşkı İzumi ve sonsuz güven ve bağ kurduğu eşi ile yaşadıklarını tek bir ilişki de birleştirememektedir. Cinsel haz ve sonsuz güvene dayalı ilişki tekrar elde edilebilecek olsa bile Şimamoto ile yaşadığı içsel ve duygusal bağ eksiktir ve bir şekilde yeniden yaratılmalıdır (Strecher, 1999, 282).

Şimamoto ile Hajime araba ile Hajime'nin Hakone'deki yazlığına giderlerken Nat King Cole'un “South of the Border” şarkısını dinlerler. Çocukken beraber dinledikleri bu şarkıda sınırın güneyinde hep ne olduğunu merak etmişlerdir ancak sınırın güneyinde Meksika olduğunu öğrenince bu durum hayal kırıklığı yaşamalarına sebep olmuştur. Şimamoto “Sınırın güneyinde, güneşin batısında” şarkısına ilham olan Sibiryalı çiftçilerde güneşin batısına gitme isteğine neden olan Sibiryalı histerisi hastalığını açıklar: “Her gün güneşin doğuşunu, sonra da batışını izliyorsun ve içinde bir şeyler yitip gidiyor. Sabanını bir kenara atıp kafan boş bir şekilde batıya doğru yürümeye başlıyorsun. Güneşin batısındaki bir yerlere doğru. Takıntılı biri gibi ara vermeden, yemeden, içmeden yere yığılıp ölene kadar yürümeye devam ediyorsun. İşte bunun adı *Sibiryalı histerisi*.” (Murakami, 2007, 156). Murakami kaçınılmaz ve geri dönülmez yitirilişler sonucunda oluşan histerik arayışın her zaman başarısız olacağını hiçbir şekilde yitirilene ulaşamayacağını ima etmektedir.

Şimamoto, Hajime ile yazlıkta beraber oldukları gecenin sabahında çekip gider. Üstüne üstlük bir not veya geri döneceğine dair bir işaret yoktur. Hajime çok çaresiz ve üzgün hissetmektedir: “Bundan sonra onu ancak rüyalarımda görecektim. Buradaydı ve çekip gitti. Orta yolu yoktu. *Muhtemelen*, sınırın güneyinde bulabileceğiniz bir kelimedir. Ama asla ve asla güneşin batısında değil.” (Murakami, 2007, 173).

Yeung'un da belirttiği gibi (2013, 285) Murakami'nin romanlarında Edo dönemi klasiklerinden “Ugetsu monogatari”nin etkisi görülmektedir. Ugetsu monogataride doğa dışı varlıklar ortaya çıktığında yağmur ve ay kullanılırken bu romanda Şimamoto Hajime'yi ziyaret ettiğinde çoğunlukla yağmur yağıyor olur. Şimamoto'nun ilk ziyaretinin ardından yağın yağmura bakıp Hajime sanki bir hayal görmüş gibi hisseder.

Gizemli Şimamoto karakterinin bir hayal mi yoksa gerçek mi hayalet mi ya da kahramanın kendi kafasında yarattığı bir hayal mi olduğu belli değildir. Murakami bu konuda okuyucuya açıklama yapmadığı gibi kesin yargılara varılabilecek bir ipucu da bırakmamıştır. Murakami'nin kurgusunu Strecher'in da belirttiği gibi iki ayrı dünya şeklinde şematize etmek mümkündür. “Gerçek” ve “öteki”: “sınırın güneyi”, “gerçek” dünya iken, “güneşin batısı” ise ölümlerin ülkesidir (1999, 283).

Hajime'nin gözleri her yerde Şimamoto'yu aramaktadır ve bir gün önünden geçen bir taksinin içinde lisede aldattığı sevgilisi İzumi'yi görür. İzumi'nin yüzü ifadesizdir, hatta Hajime bunu 'mutlak boşluk' olarak adlandırır: "en küçük parçasına kadar boşaltılan bir oda gibi, ifade diyebileceğiniz her şeyin ortadan kaldırılıp geriye hiçbir şey kalmaması. Yüzünde herhangi bir duygunun kalıntısı bile yoktu; derin bir okyanusun dibi gibi durgun ve ölüydü." (Murakami, 2007, 178). İzumi'nin sanki ölü gibi olan yüzünü camın arkasından okşar ama İzumi hiç tepki vermez: "o pencere camının ardında, derin sessiz bir dünyada yaşıyordu. Ve dudakları hareketsiz, uçsuz bucaksız bir hiçliği anlatıyordu." (Murakami, 2007, 179). Bu olaydan sonra Hajime birkaç gün kendine gelemez: "Konuşmak için ağzımı açıyordum ama İzumi'nin taşıdığı hiçliği anlatmışçasına kelimeler ortadan kayboluyordu." (2007, 180).

Jones (2006)'ın da üzerinde durduğu gibi özne sosyal ve ailesel baskıların son derece güçlü kuvvetler içinde olduğu bir toplumda yaşarsa, bireyselleşmenin önemi azalır ve her halükarda kişisel egoizm kabul görmez. Eğer bir kimse hayatının, doğumdan ölüme kadar, önceden belirlenmiş özel ve eski geleneklere uygun olarak yaşaması beklenen bir toplumda bulunuyorsa, toplumun beklentilerine uygun çeşitli rolleri karşılayan bir "maske" takmayı kabul ettiği varsayılır.

İzumi'nin içine düştüğü boşluk ve hiçlik duygusu hem kahramanın yüreğinde açtığı yaralar yüzünden, hem de toplumun beklentilerini yerine getirememekten kaynaklandığı düşünülebilir.

Romanda boşluk ve hiçlik duygusunun yanı sıra gerçeklikte sorgulanmaktadır. Yıllar önce bir adam Şimamoto'yu takip etmemesi için Hajime'yi uyarmış ve ona bir zarf içinde bir çek vermiştir. Takip ettiği kadının Şimamoto olup olmadığından bile emin olamayan Hajime zarfı alıp saklamıştır. Sonra Şimamoto ile görüşmeye başladıklarında o kadının Şimamoto olduğunu öğrenmiştir. Şimdi Şimamoto ortadan kaybolduktan sonra ofisindeki çekmeceye duran zarf yok olmuştur. Hajime her şeyin gerçekliğini sorgulamaya başlar: "Zarfin aslında hiçbir zaman var olmadığı olasılığı içimde yükselip, zihnimin içinde şiddetle dallanıp budaklanıyor, onun gerçek olduğuna olan inancımı hırsıyla eziyor, yiyip bitiriyordu." (Murakami, 2007, 176). Fordham'a göre "ruhum(uz) gerçeği öylesine dönüştürür ve saptırır ki, nesnelere (bizim) dışında neye benzediklerini belirlemek için yapay araçlara başvurmak zorunda kalır(ız)" (18,19). Bu durumda Hajime'nin elindeki onu gerçeğe bağlayan tek kanıt zarftır. Hajime zarfı bulamayınca Şimamoto'yu çocukluk hatıralarına dayanarak zihninde mi yarattığı yoksa Şimamoto'nun gerçek dışı, hayali bir varlık veya hayalet mi olabileceği soruları akla gelmektedir.

Hafıza ve duyular bu kadar belirsiz ve her yöne eğilimli olduğundan, olayların gerçekten yaşandığını ispatlamak için daima belirli bir gerçekliğe -alternatif gerçeklik diyelim- güveniriz. Belli bir şekilde algıladığımız olaylar ne dereceye kadar biz onları öyle adlandırdığımız için öyledir bilmek mümkün değildir. Bu nedenle gerçekliğe gerçeklik diyebilmek için başka bir gerçekliğe gereksinim duyarız. Ama bu başka gerçeklik temel olarak üçüncü bir gerçekliğe ihtiyaç duyar. Bilincimizin sınırları içinde sonsuz bir zincir yaratılır ve gerçekten burada olduğumuz duygusunu veren, var olduğumuzu söyleyen zincir buradan beslenir. Fakat bu zinciri koparacak bir şeyler olur ve zarar görürüz. Gerçek nedir? Zincirin kopan tarafının burasındaki mi? Ya da orada, diğer tarafındaki mi? (Murakami, 2007, 176- 177).

Hayal ile gerçeği ayırt edememek Murakami'nin eserlerinde sıkça karşılaşılan bir olgudur. Şimamoto ile yaşadıkları veya yaşadığını düşledikleri kısımlar belki de kahramanın gerçek kişiliği ve içinde bulunduğu sistem arasında sıkışıp kalmışlık ve yaşadığı çelişkilerden bir kaçıştır.

Hajime karısı Yukiko'yu aldattığı için pişmandır ve Yukiko'dan ayrılmak istemez. Yukiko da Hajime'nin kendisine dönmesini beklemektedir. Hajime varoluşunu sorgular, Şimamoto yüzünden her şeyini yitirebileceğini ve onunlayken ölebileceğini düşünür: "O gün Şimamoto'yla otobanda ölmüş olabilirdim. Eğer ölseydim, bedenim var olmazdı. Sonsuza dek yok olup giderdim. Tıpkı diğer şeyler gibi. Ama buradayım işte. Ve Yukiko'nun sıcak eli göğsümün üzerindeydi" (Murakami, 2007, 182).

Hajime hep kendinden ve kendi içindeki insanları inciten güçten kaçmaya çalışmıştır ve durumunu eşi Yukiko'ya şöyle anlatır: "Kendimi sürekli başka biri olmaya uğraşıyormuş gibi hissediyorum. Yeni bir yer bulmaya, yeni bir hayata başlamaya, yeni bir ben olmaya çalışıyorum sanki" (Murakami, 2007, 183). Fordham'ın da belirttiği gibi "insan doğası tutarlı değildir ama, bir rolü oynarken tutarlı görünmek zorundadır. Bu yüzden de kaçınılmaz olarak olduğundan başka biçimde görünmektedir" (2001, 61).

Hep bir şeylerden kaçış içerisinde olan kahraman kendini keşfetme isteği içerisinde. Ancak hissettiği boşluk benliğini sarmıştır ve bundan kaçış yoktur: "Eksiklikler olduğu gibi kaldı. Aynı eksik parçalar doyuramayacağım bir açıklıkla üstüme geliyordu. Galiba beni tanımlayan şeyler bu noksanlıkların ta kendisiydi. Senin için yeni biri olmak istiyorum. Kolay olmayabilir ama her şeyimi verirsem değişmeyi başarırım belki." (Murakami, 2007, 183).

Murakami eserlerinde kaçış ve eksiklik motifini sıkça kullanır. Yukiko da Hajime gibi geçmişinde bazı şeyleri silip attığını söyler: “İçimden attığım şey peşime düşmüştü. Kovalanan tek kişinin sen olduğunu düşünüyorsun ama yanılıyorsun. Bir şeylerini söküp atan, kaybeden tek kişi sen değilsin.” Hajime gerçekten değişmek istemektedir ama içini saran boşluktan kaçamamaktadır: “Görebildiğim kadarıyla boşluk böyle bir şeydi – bir boşluk. Daha önce o boşluğa düşmüş ve kurtulmak için kendimi zorlamıştım” (Murakami, 2007, 186).

Hajime Yukiko’yla yarın yepyeni bir hayata başlamak istediğini söyler ve sabah gökyüzündeki mavi ufka bakarak yeni güne başlar. Gökyüzündeki “ideal mavi” (Murakami, 2007, 186) umudu ve ideal geleceği sembolize etmektedir.

Romanda telafi edici fetişler aracılığıyla eksikliği doldurmaktan ziyade bu fetişleri bir araç olarak kullanarak eksiklikle yüzleşmek vurgulanmaktadır. Shimamoto, Hajime'nin hayatına girerek onu bir süre için doldursa da, sonuçta verdiği mesaj onunla olmadan yaşamayı öğrenmesi gerektiğidir (Dil, 2007, 211).

Sonuç

Murakami romanda 1980’ler Japonya’sındaki batı etkisinde kalan aile yapısı ile Hajime karakterinin hiç unutamadığı eski aşkını anlatarak yasal olmayan iş bağlantıları ile haksız kazanç elde edilmesini anti-kapitalist bir yaklaşımla ortaya koymaktadır. Bu yönleri ile roman *Muhteşem Gatsby*’nin 1980’ler Japonya’sına uyarlanmasını anımsatır.

Kayıp ve boşluk hissine vurgu yapılan romanda bir aşk hikâyesi anlatılarak kahramanın yaşadığı kaygı, kayıp, kökensizlik ve hiçlik sorunlarına değinilmiştir. Japon toplumunda bireyselliğin imkânsızlaşması, sistemin aşırı baskılayıcı gücü bireyleri kalıba sokmakta ve bu durum roman kahramanının bağımsız bir özne olmasına engel olmaktadır. Kahramanın ilk gençlik yıllarındaki toplumdaki kalıplara uymayan farklı karakterinden normalleşme uğruna vazgeçmesi ve dışarıdan mutlu görünen ama sıradan ve duygusal bağ kurmadığı bir evlilik yapması kahramanın hayatında hiçlik duygusu hissetmesine neden olmuştur.

Hep bir şeylerden kaçış içerisinde olan kahraman kendini keşfetme isteği içerisinde. Ancak hissettiği boşluk benliğini sarmıştır ve geçmiş benliği ve şimdiki hali çatışma yaşamasına neden olmaktadır. İçindeki boşluğu önce Şimamoto ile doldurmaya çalışmış ama sonunda karısına dönerek içindeki eksiklikle yüzleşmeye ve yeni bir ben inşa ederek ideal geleceği kurmaya karar vermiştir.

KAYNAKÇA

- Dil, Jonathan (2007). *Murakami Haruki and the Search for Self-therapy*, Published PhD thesis, University of Canterbury, UK.
- Dil, Jonathan (2009). Woman as Symptom and the Void at the Heart of Subjectivity: A Lacanian Reading of Murakami Haruki's 'The Wind-up Bird Chronicle'. *Electronic Journal of Contemporary Japanese Studies*. Erişilme 27.10.2018. <http://japanesestudies.org.uk/articles/2009/Dil.html>
- Jones Wendy (2006). Nihilism or Nonsense? The Postmodern Fiction of Martin Amis and Haruki Murakami. *Electronic Journal of Contemporary Japanese Studies*. Erişilme 27.10.2018. <http://japanesestudies.org.uk/discussionpapers/2006/Nakanishi2.html>
- Jung, Carl Gustav (2001). *İnsan Ruhuna Yöneliş*. İstanbul: Say Yayınları.
- Fordham, Frieda (2001). *Jung Psikolojisinin Ana Hatları*. İstanbul: Say Yayınları.
- Lacan, Jacques (2012). *Baba-nın-Adları*. İstanbul: Monokl.
- Marx and Engels (1978). *The Marx- Engels Reader*. NY: Norton.
- Murakami, Haruki (2007). *Sımanın Güneyinde Güneşin Batışında*. İstanbul: Doğan Kitapçılık.
- Strecher, Matthew C (1999). Magical Realism and the Search for Identity in the Fiction of Murakami Haruki. *Journal of Japanese Studies*, Vol. 25, No. 2, s. 263-298.
- Vasile Adelina (2012). Subjectivity and Space in Haruki Murakami's Fictional World, *Euromentor Journal*. Volume III, no. 1, s. 112 -131.
- Yeung, Virginia (2013). Equivocal Endings and the Theme of Love in Murakami Haruki's Love Stories. *Japanese Studies*. Vol. 33, No. 3, s. 279-295.
- Zizek, Slavoj (2013). *Yamuk Bakmak: Popüler Kültürden Jacques Lacan'a Giriş*. İstanbul: Metis.